

Comença l'assaig clínic més gran dut a terme a Àfrica per al tractament de casos lleus de COVID-19

ISGlobal participa als assajos clínics del projecte ANTICOV a Moçambic i colidra l'estudi immunològic

Barcelona, 24 de novembre, 2020 – 13 països africans i una xarxa internacional de centres de recerca han unit forces per llançar **l'estudi clínic més gran dut a terme a l'Àfrica** centrat en persones que pateixen **COVID-19 de forma lleu o moderada**. L'estudi, anomenat ANTICOV, espera donar resposta a la necessitat urgent de trobar medicaments que puguin **tractar precoçment** aquests casos no severos, i **evitar així hospitalitzacions massives** en uns sistemes de salut fràgils i ja sobrecarregats.

L'estudi clínic es portarà a terme a 19 centres d'aquests **13 països** mitjançant el [consorci ANTICOV](#), que agrupa 26 organitzacions africanes i institucions internacionals de recerca i desenvolupament destacades, entre les quals hi ha [l'Institut de Salut Global de Barcelona \(ISGlobal\)](#), centre impulsat per la Fundació "la Caixa". El projecte està coordinat per [DNDi](#) (Drugs for Neglected Diseases *initiative*, en català *iniciativa* Medicaments contra les Malalties Desateses).

“Ens calen grans estudis clínics sobre la COVID-19 a l'Àfrica per respondre **qüestions específicament lligades al context africà**”, ha declarat **John Nkengasong**, director dels Centres per al Control i la Prevenció de Malalties de l'Àfrica ([Africa CDC](#)). “La pandèmia es propaga pel nostre continent, de manera que ens alegrem del llançament de l'estudi ANTICOV, **liderat per metges africans**. Ajudarà a respondre una de les nostres preguntes més urgents: ¿podem tractar abans les persones amb COVID-19 i evitar així que els nostres hospitals se saturin, tenint en compte que les infraestructures de cures intensives a l'Àfrica són limitades?”

ANTICOV avaluarà l'eficàcia i la seguretat de **diferents tractaments en més de 2.000 i fins a 3.000 pacients no hospitalitzats** que presenten formes lleus o moderades de la malaltia. Ho farà a Burkina Faso, Camerun, Costa d'Ivori, Etiòpia, Ghana, Guinea, Guinea Equatorial, Kenya, Mali, Moçambic, República Democràtica del Congo (RDC), Sudan i Uganda. L'objectiu és determinar si un tractament precoç pot prevenir que la COVID-19 evolucioni cap a una forma severa de la malaltia i limitar-ne així potencialment la transmissió.

“És encoratjador veure tants països africans col·laborar per obtenir respostes tan necessàries sobre les necessitats úniques dels nostres pacients amb COVID-19”, ha dit **Borna Nyaoke-Anoke**, gerent sènior de Projectes Clínics a DNDi, que també és el patrocinador d'assajos clínics a la República Democràtica del Congo, Kenya i Sudan. “**Àfrica ha evitat en gran mesura la mortalitat a gran escala d'altres països, però hem d'estar preparats**. Ens cal investigació aquí a Àfrica que impulsi les polítiques i les estratègies de testatge i tractament, perquè, com a personal sanitari, puguem oferir les millors opcions a les persones amb COVID-19”.

El paper d'ISGlobal

ISGlobal participa en el projecte ANTICOV de dues formes. Per una banda, treballarà en coordinació amb dos dels centres en els quals es farà l'assaig clínic, ambdós situats a **Moçambic**: el [Centre de Recerca en Salut de Manhica](#) (CISM) i el Centre de Recerca i Formació Sanitària Polana Caniço (CISPOC), aquest últim afiliat a l'[Institut Nacional de Salut](#).

D'altra banda, ISGlobal **colidera un dels dos estudis vinculats al projecte**, juntament amb l'Institut de Medicina Tropical d'Anvers (ITM, Bèlgica). Es tracta de l'estudi d'**immunologia**, que es durà a terme a 7 països i que té per objectiu analitzar si els tractaments que es testen a l'assaig clínic en pacients amb COVID-19 lleu o moderada alteren la força i la durada de la **resposta immunitària al SARS-CoV-2**. En concret s'estudiaran els anticossos i els limfòcits T, i es compararan també aquestes respostes immunològiques amb les de pacients asimptomàtics. En paraules de [Gemma Moncunill](#), immunòloga d'ISGlobal i coordinadora científica de l'estudi, "és un estudi rellevant, ja que no hi ha dades sobre la resposta immunitària a la COVID-19 a l'Àfrica i es desconeix l'impacte que poden tenir-hi els tractaments efectius". El fet que el continent estigui **afectat per altres infeccions com ara la malària, la tuberculosi o el VIH** també "proporcionarà dades sobre com aquestes altres infeccions poden estar afectant la resposta immunitària al SARS-CoV-2". L'estudi tindrà en compte mostres de prop de 1.000 participants recollides durant un any, tant de pacients amb símptomes lleus o moderats de COVID-19 que participen a l'assaig clínic d'ANTICOV com d'alguns dels seus contactes positius asimptomàtics, reclutats per a un estudi epidemiològic que també es durà a terme sota el paraigua del projecte.

Tant l'estudi immunològic com l'epidemiològic (el segon dels estudis vinculats, que serà coordinat per ITM) comptaran amb la participació del **CISPOC de Moçambic** (que pertany a l'Institut Nacional de Salut), en estreta col·laboració amb ISGlobal. **Isabel Remane** exercirà d'investigadora principal de l'assaig clínic d'ANTICOV i dels estudis vinculats a aquest centre.

"La COVID-19 ha saturat els sistemes de salut ben estructurats de molts països del món", explica. "Moçambic, amb un sistema de salut deficitari i que **ja està sota pressió** per d'altres malalties infeccioses, **no podria suportar la sobrecàrrega que suposaria la propagació de la COVID-19**, particularment la de les formes més greus. Per això dirigim els nostres esforços a buscar evidències científiques que evitin o minimitzin les morts per COVID-19, i alhora reduir així el pes d'aquesta malaltia en l'economia del nostre país i del continent."

En el mateix sentit es pronuncia **Edson Bernardo**, investigador principal d'aquest projecte al CISM: "Moçambic és un país en vies de desenvolupament en el qual l'aïllament físic resulta gairebé impossible. Per aquest motiu ens preocupa l'alt risc de transmissió i l'augment accelerat de casos: podrien portar l'**economia** del país a la ruïna. Trobar solucions ràpides que previnguin la progressió i la gravetat de la malaltia ajudaria a **evitar el col·lapse** no només del nostre sistema de salut sinó també de l'economia en general."

La coordinació dels centres d'ISGlobal a Moçambic, així com la coordinació amb DNDi, la lidera **Elisa López Varela**, coinvestigadora principal (IP) del projecte juntament amb **Denise Nanche**, directora científica d'ISGlobal.

Un estudi flexible i adaptatiu

ANTICOV és un assaig de plataforma adaptativa, un tipus innovador d'assaig clínic que va ser pioner en la recerca de medicaments contra el càncer i que permet **provar diferents tractaments simultàniament**. També podrà eliminar-los en funció dels resultats que es vagin obtenint i incloure'n de nous a mesura que es disposi de dades i proves sobre la seva eficàcia per a casos lleus i moderats. Els tractaments d'ANTICOV s'estan seleccionant en col·laboració amb [ACT-A Associació terapèutica](#). S'exploren, per exemple, fàrmacs ja usats per tractar la malària, el VIH, l'hepatitis C, les infeccions parasitàries i determinats càncers.

ANTICOV se centrarà en principi en medicaments dels quals falten dades sobre l'eficàcia per a casos lleus o moderats a assajos clínics aleatoris a gran escala. L'estudi començarà provant, per una banda, els **antiretrovirals lopinavir/ritonavir** (LPV/r) usats contra el VIH, i d'altra banda, l'**hidroxicloroquina** (HCQ) emprada contra la malària, que constitueix el tractament estàndard contra la COVID-19 a nombrosos països africans.

“El Consorci ANTICOV és una gran **iniciativa col·laborativa** que reuneix dirigents científics africans i socis internacionals de Recerca i Desenvolupament per respondre a una necessitat mèdica urgent i no satisfeta. La cooperació és l'única manera d'aconseguir respostes científiques sòlides per a aquestes qüestions”, explica **Nathalie Strub-Wourgaft**, directora de la resposta a la COVID-19 de DNDi. “L'estudi ha estat concebut de manera que permetrà decisions ràpides i flexibles, a mesura que anem acumulant coneixements.”

Totes les dades generades per ANTICOV seran integrades i compartides de manera oberta i transparent per poder impulsar polítiques de salut pública. A més, es treballarà amb els socis rellevants per garantir que els tractaments que es demostrin segurs i eficaços siguin **assequibles i accessibles per a tots i estiguin disponibles**.

L'assaig ha estat revisat amb l'ajuda del **Fòrum Africà de Regulació de Vacunes** ([AVAREF](#)), plataforma creada el 2006 per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i composta per representants dels òrgans reguladors i comitès d'ètica nacionals. AVAREF ha simplificat i ajudat a accelerar les aprovacions a cada país.

ANTICOV s'inscriu en la línia del projecte [R&D Blueprint](#) de l'OMS per millorar la coordinació entre científics i professionals de la salut, accelerar la I&D i desenvolupar noves normes que ajudin a la resposta mundial a la pandèmia. L'estudi ha estat dissenyat en col·laboració estreta amb l'**Accelerador d'Accés a les Eines contra la COVID-19** ([ACT-A](#)) i la seva Associació terapèutica.

El Consorci està **finançat** pel **Ministeri Federal d'Educació i Recerca d'Alemanya** (BMBF), mitjançant l'establiment de crèdit per a la reconstrucció (KfW), i per la Iniciativa per a la salut mundial **Unitaid**, en el marc del dispositiu ACT-A.

* El Consorci agrupa una xarxa d'organismes amb experiència reconeguda en la recerca clínica. Els seus 26 membres són:

- Alliance for International Medical Action (ALIMA), França
- Universitat Bahir Dar, Etiòpia
- Bernhard-Nocht-Institut für Tropenmedizin, Alemanya
- Centre Muraz, Institut National de Santé Publique, Burkina Faso
- Centre for Research in Therapeutic Sciences (CREATES), Kenya
- Centro de Investigação em Saúde de Manhiça (CISM), Moçambic
- Centro de Investigação e Treino em Saúde da Polana Caniço (CISPOC), Institut Nacional de Salut, Moçambic
- Centre Pasteur du Cameroun (CPC), Camerun
- Centre pour le Développement des Vaccins, Ministère de la Santé, Mali
- Centre Suisse de Recherches Scientifiques (CSRS), Costa d'Ivori
- Drugs for Neglected Diseases *initiative* (DNDi), Suïssa
- Epicentre, França
- Foundation for Innovative New Diagnostics (FIND), Suïssa
- Ifakara Health Institute (IHI), Tanzània
- Infectious Diseases Data Observatory (IDDO), Regne Unit
- Institute of Endemic Diseases (IEND) — Universitat de Jartum, Sudan
- Institute of Tropical Medicine, Amberses (ITM), Bèlgica
- Institut National de Recherche Biomédicale (INRB), República Democràtica del Congo
- Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (INSERM) / Agence Nationale de Recherche sur le Sida et les Hépatites Virales (ANRS), França
- ISGlobal - Institut de Salut Global de Barcelona, Espanya
- Kenya Medical Research Institute (KEMRI), Kenya
- Kumasi Centre for Collaborative Research in Tropical Medicine (KCCR), Ghana
- Medicines for Malaria Venture (MMV), Suïssa
- Swiss Tropical and Public Health Institute (Swiss TPH), Suïssa
- Université de Bordeaux, França
- Universitat de Gondar, Etiòpia

Fotos y vídeos:

<https://dndi.widencollective.com/c/o78q8o6a>

Sobre ISGlobal

L'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal) és el fruit d'una aliança innovadora entre la Fundació "la Caixa" i institucions acadèmiques i governamentals per contribuir a l'esforç de la comunitat internacional amb l'objectiu de fer front als reptes de la salut en un món globalitzat. ISGlobal consolida un node d'excel·lència basat en la recerca i l'assistència mèdica que té el seu origen en els àmbits hospitalari (Hospital Clínic i Parc de Salut MAR) i acadèmic (Universitat de Barcelona i Universitat Pompeu Fabra). El seu model de treball aposta per la translació del coneixement generat per la ciència a través de les àrees de Formació i Anàlisi i Desenvolupament Global. ISGlobal està acreditat com a "Centre d'Excel·lència Severo Ochoa" i és membre del Programa CERCA de la Generalitat de Catalunya.

Prensa ISGlobal

Yvette Moya-Angeler

yvette.moyaangeler@isglobal.org

93 214 73 33 / 626 444 789

Pau Rubio

pau.rubio@isglobal.org

93 214 73 33 / 696 91 28 41

Una iniciativa de:

CLÍNIC
BARCELONA
Hospital Universitari

 UNIVERSITAT DE
BARCELONA

 Generalitat
de Catalunya

 GOBIERNO
DE ESPAÑA

 MAR

 Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

 Ajuntament de
Barcelona